

מפלגות

יחי מר בגין

היו אנשים שחששו כי אחרי סיום מקיף באמריקה הדרומית, וחוסר ההתענינות הכללית של הציבור הישראלי בעניין השילוח מים, תצטנן התלהבותו של מנחם בגין. חששות אלה פוזרו מיד עם עלותו, הש"ב, על במת חוגרבי התל-אביבית, מוקף קבוצת בית-רבים לבושי חולצות חלולות. כמה שעות לפני כן התנהל על אותה במה המשפט הציבורי נגד הסרט הקרימינאלי (ראה קולנוע). דבריו של מנחם בגין היו סוערים יותר מאלימותם של חצי תריסר נושאי אקדחים הוליכו-בדים. דוגמאות: "שר-החץ המפא"י הבטיח לבנות גשר לגרמניה, מעל שדות אפר, מעל גופות חרו"ב, פות, מעל ענני גזים... לאותם אלפי ס.ס.מנים הצועדים בחוצות גרמניה ובפיהם שירי ה" סכין, ממנו נוטף הדם היהודי... גשר בין היהודים לבין רוצחי אבותיהם, בין השכר לים לבין משמדי ילדיהם!" הקהל הייע במשך 10 דקות רצופות, כדב"ר חרות, צעק: "יחי מר בגין!"

ארגונים

סנינים בסליק

משך כמה שבועות הושחו סנינים ונר-קו קני הרובים במסדרוני מפא"י ומס"מ. תותחים גדולים וקטנים הוכנו לפעולה. מר-עד הקרב הגדול קרב. מועצת ההסתדרות ה'66, המוסד המחליט להלכה (אך לא למעשה) מה יעשה אירגון הענק, אחד מאיתני הטבע הישראליים, עמדה להתכנס. כשהגיע היום הגדול, ודגלי הקרב גופפו מעל לבית ארלוזורוב התל-אביבי, שוב לא היה צורך לאיש להתפלל לאלוהים או למלאי מקומו. הסנינים והרובים הוחזרו לסליק, וגם התותחים הכבדים הוטענו בפגזים עק"רים בלבד; שני הצדדים החליטו, ברעף ה"אחרון, להימנע ממעשי התגרות שהיו עלו לים לפוצץ את ההסתדרות, אחד האיגודים המקצועיים המעטים בעולם בו קיימת עדיין שותפות בין אוהדי המערב לבין אוהדי סטאלין. הקו החדש של המנהיג הסובייטי (ראה רפורטז'ה) השפיע גם פה.

"מי זה? מי זה?" שרשרת של שוטרים חגורי אקדחים הקיפו את הבית כשנפתחה ה"ועידה. הם באו להגן עליה מפני הפגנות קומוניסטיות. אולם נוכחותם של האחרונים הייתה סמלית: היא סימלה את העובדה ש"מרכז הכובד עבר יותר ויותר ממשרדי הועיד הפועל למשרדי שרי הממשלה. התלונן איש מפ"ם הקיצוני, יעקב ריפתין: "אתם הוסכים

האניה בשותפות של 50% עם האר"ם אנד דיקסון, חברת ספנות בריטית הקיימת זה 170 שנה. האנגלים ראו את האניה, מצאו אותה כמתאימה. שיתוף הבריטים בעסק; נבע גם הוא משי"קול פשוט: אותה שעה לחם הישוב בשל"טון הבריטי, והברות הספנות הבריטיות קיבלו רמז מלמעלה לבל למכור ליהודים

ורשאון יכשיר את המחצית השנייה כעבור עשרים וארבע שעות. מאותו רגע התנהלו הענינים ללא חיכוכים. שטיינמן ביקר במטבת, דאג כי הסבחים יש"מרו על מצות הכשרות. אך משחזר למחנה לאחר חופשת השבת הראשונה נדהם לראות כי הסבחים ביטלו בשבת. בהתרגשות רבה הסביר להם כי ביטול בשבת מטריף רק א

אמים לא יותר איש אף על דקה אחת מומן הדיבור שהקצב לו. משנוכח מישהו מן ה"נואמים לדעת ססיים את דבריו בטרם עת, לא הרפה מן הקהל, פתח בנאום חדש, עד שהורד על ידי פטיש היושב ראש. קורה בעיניים. כל צד האשים את ה"שני באותה אשמה: " שהוא מתכוון לפלג את ההסתדרות. וכל צד תבע לעצמו את כתר הלוחם לאחזות. מפא"י האשימה את מפ"ם בשורה איררה של הפרות משמעת. מפ"ם טענה לעומת זה, בצדק מה, שהיא הפרה החלטות פוליטיות שבאו למעשה לשים מה"סום לפיה. דוגמה: כשהחליטה הממשלה על המדיניות הכלכלית החדשה, קיבל הרוב ב"הסתדרות החלטה מקבילה. מלחמתה של מפ"ם במכ"ח יכלה להתפרש, איפוא, כהפרת מרות ההסתדרות.

קרא ישראל בר יהודה: "נוכל לשמור על המכשיר הזה (ההסתדרות) רק אם ניקח אתכם כמו שאתם, ותיקחו אותנו כמו ש"אתנו."

הרוב לא התאפק, החליט לקבל תקנות עונשין. המאיימות בהוצאת חבר או מפלגה שיפרו את משמעת הרוב. אחר כך ניגש לתת פיצוי למפ"ם: הפועלים הערביים הוכ"נסו לאיגוד המקצועי הכללי.

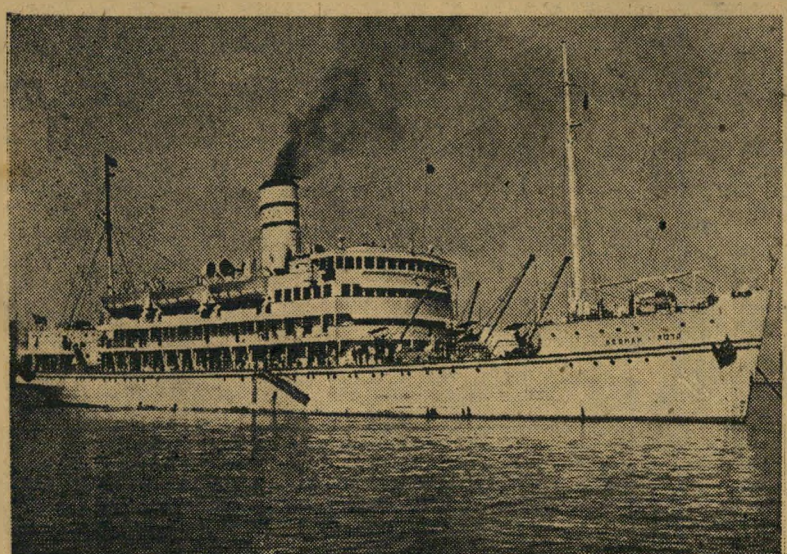
כשלא התפקד אנשי מפ"ם בכך, דרשו להכניס את הערבים להסתדרות כחברים שו"י זכויות, נתקלו בחיך מפא"י: "טול קורה מבין עיניך. תקבל נא מפ"ם את אוהדיה ה"ערבים קודם כל כחברים שו"י זכויות לתוך מפלגתם שלהם."

דת

מים חמים וטוהרה

מחנה העבודה ממשית (כורנוב) ד' הוא מוסד ממשלתי, וככל מוסד ממשלתי אשר בו מוחזק מטבת הוא חייב להיות תחת פקוח הרבנות. שרת העבודה, האחראית לכל מה"נות מ" ע. צ. (מתקנת עבודות ציבוריות), שכחה פרט חשוב זה. אך החכמים הדתיים לא שכחו: בשאלתה שהגישו לכנסת רצו לדעת מדוע אין פקוח דתי על מטבת מחנה ממשית ד'. השרה הבטיחה לתקן את ה"שגיאה.

התיקון הגיע למחנה הנידח בצורת יהודי מוזקן, בעל פיאוח, לבוש בגדים כהים, תושב באר-שבע בן 30. פנחס שטיינמן, שנשלח על ידי משרד הדתות (לפי המלצת רבנות באר-שבע), ניגש מיד לטהר את הטומאה. בלילה הראשון אסף את כל כלי המטבת, הרתיח מים בודו גדול והתכוון להכשיר את הכלים על-ידי טבילה כדת וכו"ן. כל הענין לא הפריע ביותר לתושבי המחנה.

א/ק קדמה כאהבת אם לבתה

אניות שיכלו לשמש לעליה הבלתי-חוקית. חברה בריטית. למחצה התגברה על קושי זה ב"תור קלות.

אחרי שנרפאה משרשרת של מחלות כרו"ניות הפכה קדמה בתולה זקנה בריאה למדי, אולם גם או לא הסכה אושר רב להוריה. מספר תאיה היה קטן מכדי שיכניס הכנסות ניכרות, ומשנסקה העליה הגדולה, ירד מס"פר הנוסעים, לא מילא את ארבע אניות שו"ם: א/ק קדמה, נגבה, ארצה ונליוח. החודש החליטה שו"ם לותר על הרגשנות הטבעית שכל אם טובה חשה לבתה, גם כשהיא קצת מפגרת, החליטה למכור את קדמה לשותפה האנגלית. מחיר המכירה, שנשמר בסוד, יכסה חלק ממחיר שתי אניות; שנקנו אותה שעה על ידי החברה: א/ק ו"ג. בת שנה, שתשמש להובלת סרי הדר ו"א/ק עצמאות, בת 21 (גם הוא גיל חינוקות לבני אניה) שתספוג בקו חיפה — אפריקה הדרומית. אולם הבת הסוררת לא תיעלם לגמרי מן האופק. לפי שמועה, הפעיל אותה החברה האנגלית בקו אלכסנדריה — בירות, כך ש"תוכל לשלוח מדי פעם מבט של געגועים אל חוף הארץ. בארץ עצמה יתגעעו אליה רק מעטים.

סוד האהבה

ליבך הגרמנית היא עירינמל עתיקה ו"עשירה, אחת מערי ההאנסה הגרמנית שהיתה חלוצת הימאות האירופית. לכן היה זה טב"עי שהינך רודולף גרץ שלח בנעוריו בעיר זו מבטים של כמיהה אל הים הבאלטי ה"כחול. גרץ היה בן עשירים, אך הונו אבד כש"הנאצים הגיעו לשלטון. הוא לא התיאש, בא"לארץ, הפך שותף קטן למאיר דיזנגוף, כש"זה יסד את חברתו (מאיר דיזנגוף ושות'). סוכנות אניות. חלום נעוריו עוד חי בו. הוא קבע לעצמו מטרה: להיות בעל אנית ברבות הימים התגשם החלום שלשת מונים. החברה, שגרץ הפך שותף יחיד בה, רכשה 3 אניות משא, אולם גרץ התלונן שהוא נתקל בקשיים אינסופיים מצד הממ"שלה שביקשה לדעתו, להפוך את חברת שו"הם לבעלת חוקה על הימאות העברית כולה. רודולף גרץ איננו איש הנכנע ללא קרב. לפני חצי שנה הוזמן אליו, על סיסוף אחת מאניותיו, את עורכי העתונים, השקיש את קיבתם בארוחה תוצלארצית דשנה והסעיר את רוחם בנאום תוקפני חריף בו גולל את כל פרשת יחסיו עם הממשלה. קשה היה לדעת מה היו תוצאות הת"קפת מצדו זו. אולם השבוע נתפוצצה פצצה: עתונאי זריו, באחד העתונים הגרמניים ב"ארץ, גילה שגרץ כנס למשאומתן כדי למכור (המשך בעמוד 10)

את הארוחה אלא גם הסירים, שלא לדבר על האוכלים.

שוב הרתיח המפקח המאוקוב מים חמים להכשיר את הכלים. הוא ניגש למנהל המח"נה, הסביר לו את גקודות הדין, דרש כי יופסק הביטול בשבת. אך המנהל סירב בכל תוקף. אנשים העובדים עבודה קשה זכאים לקבל ארוחה חמה בשבוע מן העבודה, גם בשבת. הצעת שטיינמן לבשל את האוכל של שבת ביום ששי לא נתקלה. "בחום כזה", הסביר המנהל, "אין כל ספק שהתבשילים יתקלקלו. אני לא מוכן לקבל על עצמי את האחריות של הרעלת קיבות העובדים כאן." כעבור שבוע נישנה אותו מחוזה. הסבחים ביטלו את העבודה הממשית של עובדי המח"נות (כמה מהם אף איימו על המפקח) והעוב"דה כי תבשילים עלולים באמת להתקלקל בחום הערבה. התקשתה הרבנות למצוא תשו"ב. בינתיים מרתחים הטבחים כמויות גדו"לות של מים, בכל יום ראשון.

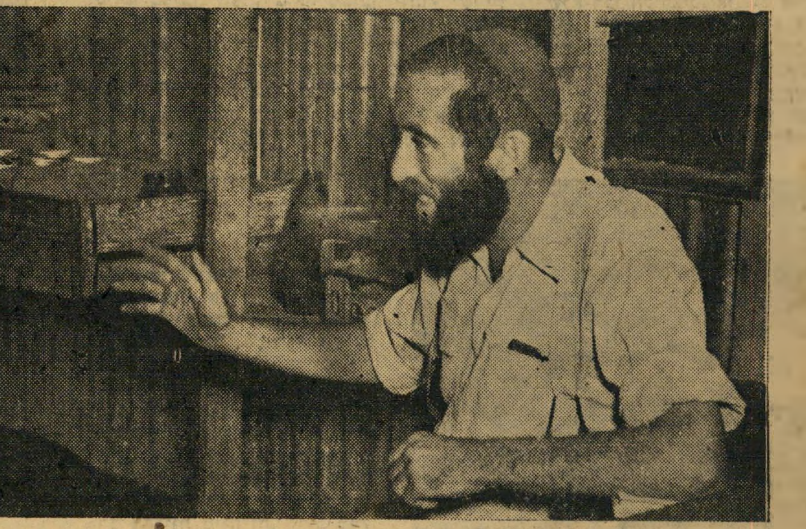
ים

מכירת הבת הסוררת

במחנה המעצר של לטרון ישב דוד רמז, היהר מה השם שיינמן לאנית הנוסעים העברית שנקנתה זה עתה באנגליה. שמה היה א/ק קדה. רמז, חובב שמות מוש"ב, הוציא פתקה מכיסו, רשם עליה בעפרון באותיות גדולות: קדמה. כך נוצר השם שעתידי היה לרחף בחלל הימאות העברית ובמאמרים הראשיים של העתונים, גרם צ"רות אינסופיות למחלקת ההסברה של חברת שו"ם.

מיד לאחר שיצאה האניה, בקושי, מן הנמל, היה צורך להחזירה לשם תיקונים. היא שה"תה בנמל שבועות ארוכים, עובדה שאפשר לצוות הישראלי ללמוד בעל-פה את השמות הפרטיים של הנערות החובבות את סביבות הנמל. כל מכונות קדמה היו עדינות ומסו"בכות, מסוג אשר הימאים העבריים לא הכירו אותן, לא ידעו לטפל בו כראוי.

רמז מלמעשה. למה בכלל נקנתה א/ק קדמה? הסיבות, שלא הוסברו בשעתו על ידי המנהלים המבוששים, היו פשוטות למדי. זה עתה נסתיימה מלחמת העולם השנייה. בעולם כולו שרר מחסור עצום בפנח אניות, ואניות נוסעים לא כל שכן. חברת צ"ם (מ"שוחפת להסתדרות ולסוכנות, עם נציגות מה לחבל הימי לישראל) שהוקמה זה עתה, שמעה שחברות הספנות הגדולות עומדות לקבוע בנייתן הסדר לחלוקת הקוים ביים התיכון, חששה שאם לא תיקבע מיד עובדה קיימת תסגר לפנייה הדלת. אותה שעה הציעו לה במקרה את קדה, אניה אנגלית מהירה המסוגלת להכיל 250 נוסעים. היא קפצה על המציאה, קנתה את

מפקח כשרות פנחס שטיינמן סירים כשרים חשובים

לגביהם לא היה כל הבדל אם הכלים כשרים או לא — העיקר שיבשלו בהם משהו טוב. אולם משנתברר כי תהליך ההכשר עשוי להמשך עשרים וארבע שעות תחלו מתרג"שים. מפקד המחנה, משה אלוני, צעיר לא דתי ביותר, ניגש לשטיינמן, החל במשא ומתן שנסתיים בכשרה: המפקח על הכש"רות יסתפק בהכשר מחצית הכלים בלילה * שם הם מהווים עדיין חטיבה נפרדת, משוללת זכויות, עקב התנגדות אנשי ל"אחדות העבודה להכנסתם. ** על חשבון מ. ע. צ.

את ההסתדרות לסינף לשכת ראש הממ"שלה! ככל זאת היתה האוירה בפנים שלווה למדי. קו הרוחב 38' אמנם הפריד בין שתי המפי"צלות הגדולות. אולם מעבר לנאומים ולהת"קפות ההרדיות התבלטה, כמעט בעל כור"יה, והשתופת הגדולה של ימי העליה השי"נה והשלישית, הקירבה האישית ואחידות הסגנון, של קשישים אפורי שיער שבלו יחד את מרבית חייהם. כשהופיע על הבמה פרצוף חדש, דבר שהיה נדיר למדי, עבר לחש בין ראשי הכסף משתי הסיעות: "מי זה? מי זה?" זפרט אחר, שגם הוא העיד על הסגנון הא"חיד של בני כל הסיעות: בין עשרות הגו"ר